

Asia: VN/854/2022

Hallituksen esitys sote-uudistusta koskevien rahoituslakien muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Kuntien rahoitusta koskevat ehdotukset

Kuntien tuloveroprosentin leikkausprosentti on 12,64, on jonkin verran suurempi kuin aikaisemmin esillä ollut 12,39 %. Lakiesityksestä jää avoimeksi se, miten hyvinvointialueiden rahoitustarve turvataan valtion verotukseen liittyvillä muutoksilla, joita todetaan tehtävän vuoden 2022 syksyllä.

Osa suomen kunnista on muodostanut vapaaehtoisesti maakunnallisen sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymän ja pyrkinyt siten ennakoimaan ja valmistautumaan tulevien hyvinvointialueiden muodostumiseen. Kuntayhtymiä perustamalla on pyritty vähentämään palvelujärjestelmään liittyviä riskejä ja epäjatkuvuudet sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämistä vastuun siirtyessä kunnilta hyvinvointialueille. Tällaisia kuntayhtymiä on kahdeksalla alueella, yksi näistä on Pohjois-Karjalassa oleva Siun sote, johon Tohmajärvi kuuluu.

Vapaaehtoisissa kuntayhtymissä kuntien rahoitusta on käytetty henkilökunnan palkkaharmonisointien toteuttamiseen. Palkkaharmonisoinnin osalta on tehty erillinen suunnitelma ja sitä on toteutettu vuosittain Siun soten perustamisen jälkeen. Muilla hyvinvointialueilla palkkaharmonisointi tapahtuu hyvinvointialueiden muodostumisen jälkeen valtion osoittamalla rahoituksella. Vapaaehtoisissa kuntayhtymissä palkkaharmonisointiin käytetty kuntien rahoitus tulisi huomioida ja kompensoida kunnille täysimääräisesti osana kuntien ja hyvinvointialueiden välistä rahoitusjärjestelyä. Tehtyjen palkkaharmonisointien kustannukset pitäisi vähentää hyvinvointialueelle siirtävistä kustannuksista. Muutoin uudistusta ennakoineiden ja pilotoineiden alueiden kunnat jäävät epätasa-arvoiseen ja heikompaan rahoitusasemaan muiden alueiden kuntiin verrattuna. Tätä voidaan kutsua "kilttien" kuntien rankaisemiseksi. Siun sote on mm. saanut kiitosta valtioneuholta erinomaisesta valmistautumisesta tulevaan uudistukseen, perustamalla kuntayhtymän koko maakunnan alueelle. Tuntuu kohtuuttomalta jos näitä uudistukseen etupainotteisesti lähteneitä kuntia rankaistetaan niin että palkkojen harmonisointi jäisi kuntien maksettavaksi.

2. Hyvinvointialueiden rahoitusta koskevat ehdotukset

-

3. Yliopistosairaalatekijää koskeva ehdotus

Yliopistosairaalisän osuus hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveydenhuollon koko maan rahoituksessa on lakiluonnoksen mukaan 1,7 prosenttia. Yliopistosairaalatekijää esitetään omaksi kriteeriksi ja sen rahoitus tulee mallin sisältä pienentäen asukasperusteista rahoitusosuutta. Rahoituslaissa asukasperusteisen osan prosenttiosuus on nykyisin 13,424, mikä muutoksen jälkeen pienentyisi 11,724 prosenttiin.

Näin toteutettuna yliopistosairaalisä syö hyvinvointialueiden rahoitusta. Pohjois-Karjalan hyvinvointialueella rahoitus vähenisi noin 10,5 miljoonaa euroa eli 64 euroa per asukas. Yliopistosairaalisää ei saa vähentää hyvinvointialueilta, vaan yliopistosairaalisä pitää tulla varsinaisen laskennallisen kustannuksen päälle.

Yliopistolliset sairaalat ja niiden hyvinvointialueet laskuttavat joka tapauksessa kustannuksia muilta hyvinvointialueilta sen mukaan, mitä niitä käytetään. Laskutukset perustuvat palvelujen tuottamisen kustannuksiin.

4. Vaikutusarvioinnit

-

5. Muut huomiot

Lausunto pyydetään antamaan viimeistään 21.4.2021. Lausuntopyyntö on julkaistu lausuntopalvelu.fi:ssä 13.4.2021, ja se on saapunut Tohmajärven kunnan kirjaamoon samana päivänä. Lausuntoaika on kahdeksan päivää, ja pääsiäisen sattuessa väliin arkipäiviä on neljä. Lakiesitykset vaikuttavat merkittävästi kuntien tulevaan rahoitukseen, joten lausunnon valmistelu tulisi tehdä huolellisesti eri muutosten vaikutusten arvioimiseksi. Lausunnon antamiseen varattu aika on armottaman lyhyt, eikä sitä voi pitää millään mittarilla hyvän lainvalmisteluprosessin mukaisena.

Lausuntojen käsittelyaika on niin lyhyt, että lain valmisteluprosessista herää vakava epäily siitä, onko lausunnoissa saadulla palautteella ajateltu olevan vaikutusta lakiluonnoksen jatkosisältövalmisteluun.

Löppönen Mikko
Tohmajärven kunta - Tohmajärven kunnanhallitus